

Terugblik op het debat met de stad.

Stadsdebat Babel: vernieuw wijze van stad besturen

Datum: 29 januari 2014
Thema: Het debat met de stad
Locatie: Raadzaal stadhuis Zaandam
Gast sprekers: -*Koos van Dijken* (Platform31, kennis- en netwerkorganisatie voor stedelijke en regionale ontwikkeling, Den Haag).
- *Judith Lekkerkerker* (o.m. hoofdredacteur van Ruimtevolk).
- *Frans Soeterbroek* (Ruimtemaker, Utrecht).
Gespreksleider: *Jacqueline van de Sande* (Beaumont Communicatie en Management, Amsterdam).
Genodigden: Geïnteresseerde bewoners betrokken bij de kwaliteit van hun leefomgeving, vertegenwoordigers van buurten en wijken, creatieve vernieuwers, jonge mensen, dwarse denkers, vakspecialisten en culturele instellingen. En ook ondernemers, ontwikkelende partijen, woningcorporaties en bouwers.

Hans Staller (Babel) heette de ruim 130 aanwezigen welkom.

'Happy wonen' wonen in de stad, hoe kunnen we dat nog meer verbeteren. Want dan is er minder ambtelijke capaciteit (lees: geld) nodig. Daar is het stadsdebat in essentie voor bedoeld. Dat is namelijk de wens van burgemeester Geke Faber van Zaanstad. Zij was de initiatiefnemer voor het stedelijk debat om te komen tot een goed beeld van wensen in de stad, voorafgaand aan gemeenteraadsverkiezingen en een nieuw takenpakket vanuit het Rijk, evenals forse bezuinigingen. Om daaraan tegemoet te komen, verzocht Faber een aantal organisaties uit het maatschappelijk veld om de gevoelens bij hun achterban te inventariseren.

Faber was zelf ook aanwezig bij de aftrap van het stadsdebat over de inrichting van de stad – wie daarvoor verantwoordelijk is. De 'organische stad', waarbij de gemeente veel meer overlaat aan initiatieven vanuit de burgerij, is in opkomst, maar kan dat? "Als ik aan alle verzoeken zou voldoen en alles zou organiseren en faciliteren had ik aan vijftien levens nog niet genoeg. Daarom laat ik 'de straat' er zelf eerst over praten. Dat is hier bij Babel, dat zijn de ondernemers, het onderwijs, de cultuur en de gezondheidszorg."

Na deze korte uitleg over hoe de avond tot stand gekomen is, gaf de gespreksleider het woord aan Koos van Dijken. Hij was voor Zaanstad in de boeken gedoken en vond dat we hier vooral de *bestaande* woningen moeten verbeteren. "De nieuwbouw is, in de goede tijden, maar één procent van de bestaande voorraad. Dus via de nieuwbouw kost het honderd jaar om de voorraad te veranderen en te verbeteren, en dat is veel te langzaam.", was een van zijn uitspraken. Er kunnen tienduizenden bestaande woningen worden opgeknapt (Zaanstad Klimaatneutraal; funderingsherstel; operatie inlopen achterstand onderhoud rioleringen). Van Dijken: "Wij weten hoe het kan en het komt nu enkel nog aan op 'doen' en 'durven'."

Daarnaast is het voor Zaanstad noodzakelijk om volop in te zetten op een aanzienlijke verbetering van de kwaliteit van de woon- en leefomgevingen (gevarieerder, flexibeler, duurzamer, verbinden, voorzieningen); de mensen kiezen in toenemende mate hun ideale woon- en leefomgeving en kijken van daaruit welke banen bereikbaar zijn. Voor Zaanstad zijn de banen niet de grootste zorg gezien de

ligging in de Noordvleugel van de Randstad, maar er zal wel geïnvesteerd moeten blijven worden in de leefomgeving en de bestaande voorraad woningen. Een vertegenwoordiger van woningcorporatie Parteon zei dat we ons daarover geen zorgen hoefden te maken. Dat gebeurt voldoende.

Van Dijken kwam ook met heel praktische tips voor de gemeente om klantvriendelijker te zijn. Bijvoorbeeld richting het bedrijfsleven. Daar levert de heffing van precario- en reclamebelasting elk jaar veel ergernis op. De ambtenarij heeft er veel werk aan – vooral aan de controles. Maar het levert de gemeente uiteindelijk relatief erg weinig op. Op de gemeentelijke jaarbegroting 0,07% aan precario en 0,08% aan reclame.

“Waarom sta ik hier eigenlijk”, zei Lekkerkerker gekscherend. Zij haalde een onderzoek aan waaruit zou blijken dat 91% van de inwoners van Zaanstad tevreden is met zijn of haar leefomgeving, tegen een landelijk gemiddelde van 83%.

Lekkerkerker is aanhanger van de leer van de organische stedenbouw. Laat bewoners zelf, hetzij binnen kaders, plannen maken en uitvoeren. Ze kwam daarom tot de stelling: Spontane stedelijke ontwikkeling draait om mentaliteit van een gemeenschap (een buurt, een stad), om spelregels, en last but not least om energie vanuit de samenleving.

De drie inleiders die Babel op haar ‘debat met de stad’ had uitgenodigd stuurden er op aan: het stadsdebat ging vooral over de wijze waarop de stad wordt bestuurd, de plaatselijke politiek. Nadat eerst was vastgesteld dat architectuur en stedenbouw in Zaanstad op de goede weg zijn, bleek dat er aan het plaatselijk bestuur nog wel een en ander valt te verbeteren.

Soeterbroek concludeerde na zijn inbreng en discussie met de zaal dat het eigenlijk niet van deze tijd is om een keer in de vier jaar een nieuw gemeentebestuur te kiezen. Het daaruit voortvloeiend college van b en w zet dan met vastomlijnde kaders zijn koers uit. Soeterbroeks idee van een collegeakkoord met veel vraagtekens kreeg steun. Want zo kan het debat, de dialoog met de stad, in deze onzekere en turbulente tijden, plaatsvinden. Zo bestaat betere kans dat bestuurders c.q. beslissers aanhaken bij de actuele maatschappelijke wensen.

Het stadsdebat tenslotte, stuiterde alle kanten op. Maar ook werden er wezenlijke veranderingen voorgesteld. Dat ging zelfs zover dat het functioneren van de plaatselijke democratie aan de orde werd gesteld. Moeten er wel elke vier jaar nieuwe leden worden gekozen? Zij hebben immers kennis en vaardigheden opgedaan in hun raadsperiode.

Burgerinitiatief wordt steeds belangrijker. Denk aan de Monet-tuin tussen het Krimp en de Hogendijk in

Zaandam en de Fort-tuin bij Krommenie. Dit soort projecten, geheel uitgevoerd voor en door de bevolking, is voor een belangrijk deel een succes vanwege de factor ‘we kennen elkaar’. Staller keek

na afloop tevreden door de raadszaal. “Het was druk en iedereen heeft goed zijn of haar woord kunnen doen.”

‘Laat de stad aan de burgers’ heet tegenwoordig met een hip woord bewonersparticipatie. Maar dan moet Zaanstad niet de buurthuizen sluiten, luidde de kritiek, want daar ontmoeten de kritische bewoners elkaar juist.

Ja, maar de sluiting van die buurthuizen is wel een democratisch genomen besluit. Op voorstel van door de burgers van Zaanstad gekozen volksvertegenwoordigers zijn meer onverklaarbare besluiten genomen. Zo begrijpt niemand eigenlijk waarom een te bouwen cultuurcluster boven station Zaandam De Bieb, filmhuis De Fabriek en muziekschool Fluxus moet herbergen, terwijl die er geen van allen zin in hebben of te nut van inzien. Hier valt voor de gemeente wat te leren: communiceer.

